

MI PLUS – RAZVOJ MODELA SUDIONIČKOG UPRAVLJANJA U KULTURI

Organizatori europskog projekta mi plus okupljeni su u istoimenoj neformalnoj platformi za razvoj suvremene medijske umjetnosti Istre, nekadašnjoj MP3 platformi, oformljenoj 2015. godine. Mi+ platforma nastala je s ciljem boljeg pozicioniranja nezavisne kulture u cijeloj županiji, a djeluje na četiri područja:

👤 zagovaranje sustavnog i sveobuhvatnog oblikovanja, provedbe, praćenja i vrednovanja kulturne politike u području razvoja izvaninstitucionalne scene

👤 jačanje kapaciteta ocd-ova, poticanje programskih suradnje i razvoj umjetničkih rezidencijalnih programa

👤 razvoj edukacijskih aktivnosti i poticanje razumijevanja i participacije publike u suvremenoj digitalnoj kulturi

👤 uspostava međunarodno prepoznatog centra za novomedijske kulturne prakse utemeljenog na konceptu participativnog stvaranja i konzumiranja umjetnosti te upravljanja kulturnim resursima

MI plus – razvoj modela sudioničkog upravljanja u kulturi

Cilj projekta mi plus je osigurati dugoročni i održivi okvir za suradnju ocd-a i javnog sektora te razvoj suradničkih programa nezavisne kulture i novomedijske umjetnosti i time stvoriti uvjete za osnivanje centra za produkciju i nezavisnu kulturu u Istri po principu civilno-javnog partnerstva.

Projektom su ostvarene teoretske i praktične edukacije na temu umrežavanja, ko-kreacije i modela suradnje između civilnog i javnog sektora, kreativnog promišljanja te socijalnog uključivanja. Također, projektom su održane radionice i događaji koji uključuju građane, s naglaskom na mlade, te doprinose kulturnom i umjetničkom sadržaju zajednice. Jedna od aktivnosti projekta bila je namijenjena i istraživanju potencijala prostora budućeg centra kao i ispitivanju potreba građana. Na taj način projekt je doprinio razvoju učinkovitog, otvorenog i participativnog modela upravljanja u kulturi.

Razdoblje provedbe projekta je od 29. listopada 2018. do 28. listopada 2020.

Za projekt “mi plus” dodijeljeno je sveukupno 797.402,28 kn, od čega 677.791,94 kuna sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Konferencija “izazovi održivosti partnerstava temeljenih na sudioničkom upravljanju”

21. I 22. OŽUJKA 2019., PALAČA SOARDO BEMBO, OPĆINA BALE – COMUNE DI VALLE

Konferencija je sudionicima omogućila jačanje vlastitih kapaciteta za zagovaranje i uspostavu civilno-javnog partnerstva s lokalnom samoupravom. Putem izlaganja gostiju, formalnog i neformalnog druženja poticao se prijenos znanja i dobrih praksi među sudionicima što će olakšati razvoj budućih sličnih projekata.

Radionica “kultura, sudioništvo i socijalna integracija – do boljeg zadovoljenja kulturnih potreba”

28.–30. 5. 2019. PULA—ROVINJ—POREČ

Trodnevni edukacijski ciklus „Kultura, sudioništvo i socijalna integracija – do boljeg zadovoljenja kulturnih potreba” ima za cilj ojačati kapacitete kulturnih radnika u polju razvoja kulturno-umjetničkih projekata temeljenih na uključivanju zajednice s naglaskom na integraciji skupina s manje mogućnosti.

Glavna ideja iza civilno-javnog partnerstva i suupravljanja je stvoriti balans u neuravnoteženom odnosu između korisnika i upravitelja infrastrukture u kulturi. Ono što nam sada predstoji je stvaranje nove javne kulture – bottom-up procesa koji podrazumijeva kulturno aktiviranje ljudi.

– Teodor Celakoski

Istraživanja kulturnih potreba i interesa građana

Istraživanje koje doc. dr. sc. Krešimir Krolo i doc. dr. sc. Željka Tonković proveli za potrebe Mi plus projekta imalo je za cilj utvrditi obrasce kulturnih potreba i kulturne potrošnje mladih i prigodne populacije odraslih na području Istarske županije. Radi preciznijeg kreiranja projektnih programa i sadržaja u nezavisnoj kulturi, željelo se ispitati kakve bi sadržaje mladi voljeli posjećivati u organizaciji udruga u lokalnoj zajednici.

Poziv za ispunjavanje upitnika upućen je svim srednjim školama na području Istarske županije. Kako bi se zahvatila šira populacija odraslih, anketni upitnik je distribuiran putem lokalnih medija i društvenih mreža. Upitnik je ukupno ispunilo 644 ispitanika.

Ispitanici najčešće posjećuju prostore gradske ili mjesne knjižnice, Cinestar kino, nezavisne filmske projekcije i kinoteku, različita sportska događanja i kazališne predstave, dok se na začelju nalaze koncerti istarske tradicijske i etno glazbe, događanja u sklopu pučkog učilišta, košarkaške utakmice te nastupi klapa, tamburaša i sevdah glazbenika.

Kao svojevrsni kontrapunkt, izdvajaju se korelacije koje povezuju sljedeće obrasce posjećivanja: tradicionalno-popularni, elektroničko – narodno-zabavni i sportski. Radi se o segmentu kulturnih potrošača koji pokazuju znatno veći interes za zabavne i hedonističke sadržaje, dok su manje zainteresirani za kulturne programe i sadržaje u užem smislu.

Kada se razmotre razlike s obzirom na spol, pokazuje se da muškarci značajno češće posjećuju sportske sadržaje, dok žene postižu veće prosječne vrijednosti na indeksu tradicionalno-popularnih sadržaja, sadržaja visoke kulture te na indeksu koji se odnosi na posjećivanje knjižnice i srodnih javnih događanja. S druge strane, nema razlika u pogledu odlazaka u muzeje i galerije, rokeraško-alternativne

sadržaje, ali ni u posjećivanju elektroničkih i narodno-zabavnih koncerata.

Rezultati istraživanja pokazuju kako ne postoji visoka razina zadovoljstva kod svih korištenih dimenzija, no kod nekih je zadovoljstvo ispitanika nešto više, dok je kod drugih manje. Primjerice, ispitanici su najzadovoljniji sportsko-rekreacijskim sadržajima te prometnom povezanosti unutar županije, dok su najmanje zadovoljni perspektivom zaposlenja te kvalitetom javnog prijevoza. Kulturni i kulturno-društveni život se smjestio na sredinu tablice.

Ispitanici iz Pule i okolice u prosjeku pokazuje više zadovoljstva u odnosu na ispitanike u unutrašnjosti Istre.

Znatno manje dobivene vrijednosti u smislu preferencija suvremene i nezavisne kulturne proizvodnje te ukusa u stranim i suvremenim stranim glazbenim žanrovima srednjoškolaca, sugerira potencijalno generacijsko razlikovanje i odmak od suvremenosti i kulturnih sadržaja kao oblika globalne i kozmopolitske odrednice potrošnje. Drugim riječima, prema podacima dobivenim u ovom istraživanju, mladi ispitanici u uzorku se sve više zatvaraju prema suvremenoj i globalnoj kulturi, dok im istovremeno raste interes za narodno-zabavne i hedonističke sadržaje.

Prezentacija po fazama istraživanja aktivnosti “kreativne fabrike – mapiranje javnih prostora u istarskoj županiji”

Tijekom provedbe aktivnosti “Kreativne fabrike – mapiranje javnih prostora u Istarskoj županiji” odabrana su četiri javna objekta u vlasništvu Grada/Općina na području Istarske županije (Bale, Pazin, Buzet i Buje) koji su

zapušteni ili neadekvatno iskorišteni te imaju potencijal za prenamjenu.

Prilikom odabira bilo je bitno i da postoji interes za modifikacijom objekta u centar za umjetničku produkciju i društvene inovacije. Potom su prostori

Gradovi su organizirani hijerarhijski i često ne znaju što njihovi građani trebaju, što civilni sektor želi i može pružiti te na njih gledaju s visine i ne doživljavaju ih kao partnere. To se mora promijeniti, a za to je potrebna bolja komunikacija i transparentnost.

– Levente Polyak

fotografirani, analiziran je njihov potencijal i ekonomski su valorizirani.

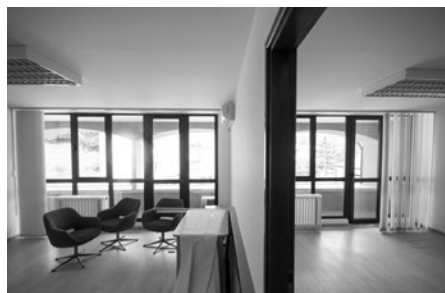

BALE—Prostor bivše kino dvorane nalazi se u centru Bala, uzduž glavne prometnice koja nudi većinu javnih, trgovačkih i uslužnih sadržaja mjesta. Sama kino dvorana ima površinu od cca 200 m², plus prateće prostorije (sanitarije i sl). Visina dvorane iznosi više od 6 metara, što nudi mogućnost vertikalne divizije prostora i povećanje neto uporabne površine zgrade. Prateći sadržaji osigurani su, uz potrebu za njihovom adaptacijom. Zgrada funkcionira kao samostalna uporabna cjelina, sa svojim ulazima neposredno iz vanjskog prostora.

BUJE—Djelatnici Pučkog otvorenog učilišta Buje, za potrebe ispitivanja potencijala prostora za smještaj kulturnog centra, predložili su dvije prostorije sa predprostorom u sklopu zgrade pou u Bujama. Svaka prostorija, pa i predprostor, veličine je cca 30 m². Dvije prostorije međusobno su pregrađene pregradnim zidom, što daje mogućnost njihovog povezivanja u jednu cjelinu. Pregrade prema predprostoru također su nenosive i mogle bi se ukloniti, međutim, predprostor koriste i korisnici susjednih uredskih prostora za pristup sanitarijama i čajnoj kuhinji. Sanitarije su osigurane ali kao zajedničke s već spomenutim ostalim korisnicima. Sama zgrada Pučkog otvorenog učilišta smještena je također u samom centru Grada te nudi i razne druge sadržaje poput kazališne dvorane, knjižnice, ugostiteljskih sadržaja, trgovina i dr.

BUZET—U sklopu Narodnog doma u Buzetu nekoliko je prostorija ponuđeno za smještaj centra, međutim sve navedene prostorije su već na

ovaj ili onaj način u upotrebi. Prostorija na prvom katu površine 42 m² nema stalnu namjenu ali se trenutno koristi kao spremište. Na drugom katu ponuđene su tri prostorije, od kojih je jedna u redovitoj upotrebi za obrazovne programe učilišta, a dvije prostorije su uredske, trenutno bez stalnih korisnika ali pogodne za najam i sl. U zgradi se inače nalaze i društveni sadržaji poput kino dvorane, zatim gradska vijećnica, uredi uprave na prvom katu i uredi u najmu koje koriste udruge, političke stranke i sl na drugom katu. Prostorije na drugom katu atraktivne su zbog terase koja ih povezuje cijelom dužinom fasade. Sanitarije su predviđene na svakoj etaži. Zgrada je također smještena u centru grada, u blizini svih bitnih sadržaja (knjižnice, banke, trgovine, ugostiteljskih sadržaja, škole i sl)

PAZIN—U Pazinu su za potrebe osnivanja centra predloženi prostori u sklopu bivše vojarne 'Veli Jože', međutim prostore svakodnevno koriste udruge Folklorno društvo Pazin i Lime na glazba Pazin. Samim time teško je bilo pronaći bilo kakve potencijale za prenamjenu ovog prostora jer problematika nije oblikovne prirode već organizacijske. Općenito u napuštenim zgradama bivše vojarne smještene su razne udruge i organizacije što lokaciju čini zanimljivom za smještaj centra, međutim bilo bi potrebno eventualno potražiti neki drugi napušteni objekt unutar sklopa. Pozicija nije u samom centru grada ali je povoljna jer se nalazi u blizini škola i autobusnog kolodvora.

Medunarodna arhitektonska radionica Bale Valle Architectural Workshop (BVAW) – Future Centers

BALE 12. DO 19. RUJNA 2020.

Radionica pod mentorstvom Mateja Blenkuša (Ljubljana) i Antuna Sevška (Zagreb) u organizaciji Društva arhitekata Istre DAI-SAI i udruge Metamedij dio je Mi plus projekta (www.miplus.hr) koji se bavi razvojem programa nezavisne kulture i novomedijske umjetnosti s ciljem stvaranja uvjeta za osnivanje kulturnog centra za produkciju i nezavisnu kulturu u Istri.

Upravo je ideja osnivanja ovakvog centra tema radionice na kojoj će se izrađivati i predlagati idejna rješenja prenamjene, odnosno smještaja produkcijskog, prezentacijskog i edukacijskog centra u prostor bivše kino dvorane u Balama.

U rješavanju ovih zadanih suprotnosti, odnosno smještajem urbanog, globalnog i suvremenog programa u ruralni, lokalni i povijesni kontekst, leži potencijal za razvoj jedinstvenog kulturnog proizvoda u Hrvatskoj i Europi – međunarodnog referentnog centra za istraživanje, razvoj i primjenu suvremene umjetnosti i novih tehnologija.

Radionicu su polazili dizajnerice s fokusom na prostore za umjetnost i kulturu i izložbe, dvije studentice krajobrazne arhitekture te dva studenta arhitekture. Radi se o vrlo heterogenoj grupi ljudi različitih obrazovnih usmjerenja koji

se ne susreću često u situacijama u kojima moraju surađivati. Mislim da smo potakli neka pitanja i da će u nastavku razvoja tog projekta biti iznimno zanimljivo nastaviti se baviti tim temama.

— Antun Sevšek

Model plana upravljanja Centra za suvremenu umjetnost i nove tehnologije u Općini Bale

Osnivanje i upravljanje Centrom trebalo bi ostvariti kroz civilno-javno partnerstvo koje bi činio Savez udruga okupljenih unutar MI plus platforme i Općine Bale čijoj se lokaciji nalazi budući Centar. Istarska županija spremna je podržati osnivanje centra, ali ne i sudjelovati u njegovom osnivanju.

Partneri bi osnovali ustanovu po načelu civilno-javnog partnerstva, po uzoru na zagrebački Pogon. Upravljanje Produkcijским centrom počivalo bi na partnerskom odnosu koji bi bio iskazan u formalnim tijelima Centra, na način da bi osnivači imali jednak broj predstavnika u Upravnom odboru: 2 predstavnika organizacija civilnog društva, 2 predstavnika jedinica lokalne samouprave i 1 predstavnik zaposlenika.

Općina Bale vlasnik je zgrade, a platforma formalizirana u Savez udruga bila bi koordinator projektnih aktivnosti i sunositelj upravljačkih funkcija. Buduća formalizirana mreža udruga i organizacija okupljena u MI plus platformi može programske aktivnosti sufinancirati iz lokalnih, regionalnih i nacionalnih fondova. U budućnosti bi se za programe koristili Europski socijalni fond, lutrijska sredstva Zaklade Kultura nova, sredstva Ministarstva kulture uz aktivnosti samofinanciranja. Za potrebe financiranja osoblja i fiksnih troškova bilo bi potrebno osigurati lokalna sredstva te sredstva Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Za rekonstrukciju i razvoj infrastrukture biti će potrebno aplicirati na sredstva Europske unije, Iru fond, sredstva za ruralni razvoj i sl.

Predložena tijela ustanove:

upravno tijelo:

2 predstavnika Općine,
2 predstavnika Platforme,
1 zaposlenika

umjetnički odbor: savjetodavno tijelo koje osigurava uključenost javnosti kroz godišnje natječaje, ima kontakte s umjetnicima i

ravnatelj koji ravna Centrom i, zajedno s izvršnim timom, implementira aktivnosti te komunicira s korisnicima.

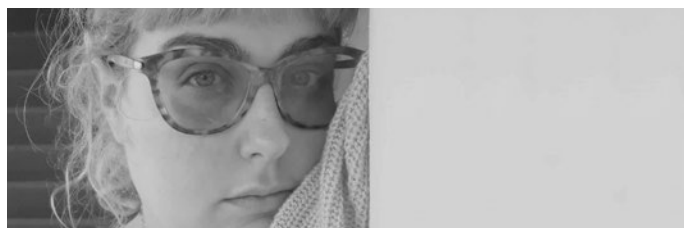

Centar bi trebao funkcionirati po principu umrežene organizacije s vrlo malo vlastitog osoblja i u svome bi radu trebao koristiti kapacitete različitih organizacija iz Istre, Hrvatske, ali i Europe na realizaciji svojih programa. Centar bi obavljao servisne funkcije, ali bi i stvarao vlastiti program koji bi bio kompatibilan programu aktivnih organizacija u području suvremene umjetničke prakse.

Dakle, Centar u svome djelovanju neće biti konkurentatn postojećim akterima nego će nastojati unaprijediti njihov rad, kao i rad ukupnog polja djelovanja. Osim toga, važna dimenzija djelovanja Centra je njegova društvena uloga u samoj zajednici u kojoj djeluje.

Društvena uloga Centra vidljiva je u opsluživanju same zajednice kroz razvoj ne samo kulturnih i umjetničkih programa, nego i programa u drugim područjima za koje postoji interes u zajednici. Na taj način Centar bi trebao biti središte društvenog i kulturnog života u mjestu u kojem će biti izgrađen.

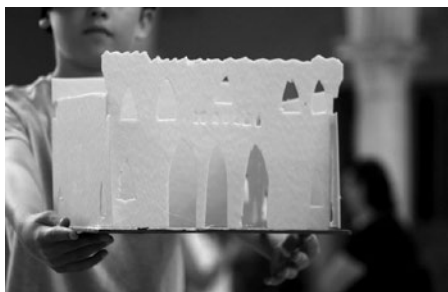
Kako bi se prostor odvojio i iz njega izdvojila neka potrebna uslužna područja, projekt nudi dva glavna elementa dizajna: stepenice kako bi se omogućilo iskorištavanje visinu zgrade, te neke pomoćne i modularne elemente koji će služiti za razgraničenje prostora.

Participativni programi, radionice i predavanja

“U potrazi za izgubljenim prostorom” – natječaj i izložba vizualnih i tekstualnih radova na temu (ne) korištenja javnih prostora

Izložba pod nazivom “U potrazi za izgubljenim prostorom” postavljena je u Puli, Rovinju i Labinu, a na njoj je predstavljeno osam radova: video rad “Odjeci” Mateja Đuzela i Renate Šimić, književno-fotografski rad “Fantastični prostori” Denisa Peričića i Srećka Lebineca, kratki film “Une espace, Deux minute, Trois temps” Erika Lončara i Ane Šurija Fundak, serija fotografija “Paromlin – arhitektura u nastajanju” Anta Magzana, serija fotografija “Kontemplacija raspada” Areka Nizinskog, serija fotografija “Epitaf izgubljenom vremenu” Darka Bavoljaka, video rad “Ustav RH” Đurice Ciganovića i video rad “Soft Buffers” Irene Bakić, Ive Jelinčić i Mirne Udovčić.

Uključivanje osoba s manje mogućnosti je prije svega razmišljanje o tome da učinimo život u svim njegovim sastavnicama što dostupnijim i što kvalitetnijim svakoj osobi. Vrlo se često ta događanja organiziraju s polazišne točke da svi možemo hodati, vidjeti, čuti i razumjeti, a to nije baš tako.

– Suzana Jašić

Radionice Djeca i Arhitektura

U sklopu projekta Mi plus, Sekcija Djece i arhitektura Društva arhitekata Istre (DIA DAI-SAI) održala je besplatne radionice za djecu u dobi od 6 do 12 godina u Balama, Pazinu, Buzetu i Bujama. Polaznici su uz pomoć voditeljica izrađivali urbani krajolik i siluetu svoga grada, odnosno oblikovali su skupinu građevina specifičnih za mjesto i izradili stvarni prostor s prepoznatljivim obilježjima. Gradovi is crtavaju siluetu kao što čovjek na suncu baca sjenu. Ona govori o njima i određuje ih, po njoj ih pamtimo i prepoznajemo. Djeca su tako primijenila i produbila znanje o mjestu u kojemu žive te se uz kreativnost poticala i njihova moć zapažanja.

Predavanja Reality Painting

Predavanja Reality Painting u organizaciji udruge Sonitus održana su u Balama, Pazinu, Buzetu i Bujama pod vodstvom Nicol Rodić i Marka Bolkovića. Polaznici su se upoznali s osnovama 3D mappinga, a u cilju njihove realizacije na fasadama javnih objekata. Realizirani crteži su digitalizirani i predstavljeni putem 3D mappinga na četiri odabrana javna objekta koji imaju potencijal da postanu budući produkcijski centar za nove medije – u Pazinu, Balama, Buzetu i Bujama, a u cilju da se nova fasada realizira u budućnosti. Predavanjima se uključilo djecu u kreativno promišljanje o potencijalima prenamjene napuštenih prostora te u proces donošenja odluka i organizaciju događaja.

Sudioničko upravljanje je u svim segmentima upravljanja zajednicama jače, a posebice u području kulture. Razvoj modela upravljanja i sami procesi nisu pravocrtni i probleme treba gledati kao izazove koji se normalno pojavljuju na tom putu i koje treba rješavati na principima suradnje i suodgovornosti. Nije kreativna samo kultura koja se rađa u takvim prostorima nezavisne kulture već je kreativan i sam proces prilagođavanja modela okolnostima. Ulazak u taj proces podrazumijeva aktivnosti edukacije, međusobne razmjene iskustava i kontinuirano učenje svih aktera. To je kultura koja spaja, potiče dijalog i uključuje građane, a sinergijom energije sudionika iz područja nezavisne kulture i civilnog društva, iz područja države i jedinica lokalne samouprave te u području kulturnih institucija može se stvoriti jedinstveni sektor kulture.

— Suzana Jašić

Prijedlog je bio otvoriti prizemlje kina i dobiti prostor “trga”, što je slijedilo ideji razbijanja već spomenute membrane, ne bismo li omogućili da prostor unutar zadanih gabarita komunicira s onim što se nalazi izvan njega. Uspostavljene su četiri razine kao produkt vertikalne raščlanjenosti: prizemlje (javni trg), prva razina (razmjena i produkcija), druga razina (bivanje i produkcija), treća razina (krov – najviša etaža koja bi se također mogla koristiti za razne manifestacije i ponuditi novu vizuru Bala).

— Doroteja Matić i Ardijan Karlo Gashi

Zaključak je bio da ovaj prostor mora uključiti ne samo ljude izvan Bala već i Baljane i njihove potrebe. Jedan od zahtjeva organizatora radionice je da prostor mora sadržavati veliku dvoranu u kojoj se mogu održavati razne izložbe i događanja te manju dvoranu koja će koristiti kao prostor za radionice. Naš projekt uključuje tri nivoa – ukopani podrumski prostor, veliko prizemlje i kat. Prostor su podijelili zidovima, ali i pokretnim zavjesama koji omogućuju da se više zbiivanja održava istovremeno.

– Tin Tičinović i Flora Tuta

Osobe s invaliditetom nisu samo konzumenti kulture već su i oni koji proizvode kulturne sadržaje. Zato su osobe s invaliditetom korisne našem društvu kao i svi mi. Vrlo često vlada percepcija da su osobama s invaliditetom najvažniji sustavi zdravstvene ili socijalne zaštite. Međutim to nije točno – jednako su važni i odgoj i obrazovanje, rad i zapošljavanje te u konačnici i kultura.

– Darijo Jurišić

Ni jedan participativni projekt i događaj ne može postići dugotrajan učinak ako je kratak. Potreban je dugotrajan rad i multidisciplinarni pristup te poznavanje ljudi s kojima se surađuje. Potrebna je osoba koja zna raditi s ljudima, imati sposobnost komunikacije, slušanja, osjećanja i znanja. Ne može postojati univerzalna participativna metoda rada jer sve ovisi o onome tko provodi projekt i tko je sve u njega uključen.

– Irena Sertić

UREDNIK: Marino Jurcan OBLIKOVANJE TEKSTOVA: Ivana-Nataša Turković OBRADA FOTOGRAFIJA: Tijan Kusačić
 DIZAJN: Oleg Šuran IZDAVAČ: Mi plus Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Udruge za audio vizualnu umjetnost Metamedij. Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Udruga za razvoj audio vizualne umjetnosti Metamedij, Gajeva 3, 52100 Pula, +385 (0)52 544266, www.metamedia.hr Za više informacija o eu fondovima: www.strukturnifondovi.hr